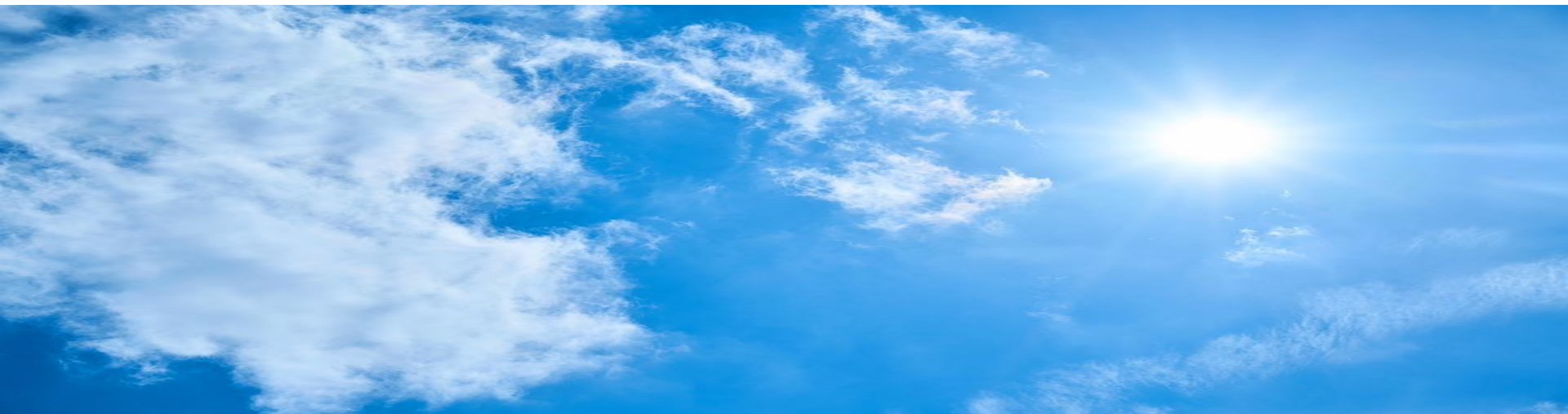

Programy ochrony powietrza w województwie mazowieckim

Czym są programy ochrony powietrza?

Programy ochrony powietrza są aktami prawa miejscowego, które określa w drodze uchwał **sejmik województwa**, po zasięgnięciu opinii właściwych **wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i starostów**, dla stref, w których poziom choćby jednej substancji **przekracza poziom dopuszczalny** powiększony o margines tolerancji lub **poziom docelowy**.

Cel wprowadzenia programów ochrony powietrza

Programy ochrony powietrza **mają na celu osiągnięcie dopuszczalnych i docelowych poziomów substancji w powietrzu.**

Ocena jakości powietrza

Podstawą określenia programu ochrony powietrza jest roczna ocena jakości powietrza. Oceny jakości powietrza tj. oceny poziomów substancji w powietrzu:

- dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska, w ramach państwowego monitoringu środowiska w terminie do **30 kwietnia każdego roku**,
- w danej **strefie** za rok poprzedni,
- odrębnie dla **każdej substancji**, dla której w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* określone zostały poziomy w powietrzu

Wynikiem oceny jakości powietrza jest klasyfikacja stref, pod kątem poziomu określonej substancji.

Substancje obejmowane Programami Ochrony Powietrza

Substancje, ze względu na które dokonywana jest roczna ocena jakości powietrza i obejmowane programami ochrony powietrza to:

- benzen,
- dwutlenek azotu,
- tlenki azotu,
- dwutlenek siarki,
- ołów,
- pył zawieszony PM10,
- pył zawieszony PM2,5,
- tlenek węgla,
- arsen,
- benzo(a)pirenu,
- kadm,
- nikiel,
- ozon.

Programy ochrony powietrza – podstawy sporządzania

Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej,
- części wyszczególniającej zadania i ograniczenia wynikające z realizacji programu,
- uzasadnienia zakresu określonych i ocenionych zagadnień.

Programy ochrony powietrza na Mazowszu

Województwo mazowieckie podzielone jest na cztery strefy, dla których obowiązują programy ochrony powietrza:

- aglomeracja warszawska – obejmuje obszar miasta Warszawy,
- miasto Płock - obejmuje obszar miasta Płocka,
- miasto Radom - obejmuje obszar miasta Radomia,
- strefa mazowiecka – obejmuje pozostały obszar województwa mazowieckiego.

Programy ochrony powietrza na Mazowszu

Z rocznych ocen jakości powietrza dla województwa mazowieckiego wynika, że zaszła konieczność określenia programów ochrony powietrza ze względu na występowanie przekroczeń:

- poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego **PM10** (wszystkie strefy),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego **PM2,5** (wszystkie strefy),
- poziomu dopuszczalnego **dwutlenku azotu** (aglomeracja warszawska),
- poziomu docelowego **benzo(a)pirenu** (wszystkie strefy),
- poziomu docelowego **ozonu** (strefa mazowiecka) – procedura w toku, przewidywany termin uchwalenia – IV kw. 2018 r.

Programy ochrony powietrza na Mazowszu

Nazwa programu	Nr uchwały SWM, Data	Aktualizacja uchwały SWM, Data
Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja warszawska (PM _{2,5})	162/13 z dnia 28.10.2013 r.	97/17 z dnia 20.06.2017 r.
Program ochrony powietrza dla strefy miasto Płock (PM ₁₀ , PM _{2,5})	163/13 z dnia 28.10.2013 r.	95/17 z dnia 20.06.2017 r.
Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej (PM ₁₀ , PM _{2,5})	164/13 z dnia 28.10.2013 r.	98/17 z dnia 20.06.2017 r.
Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu	184/13 z dnia 25.11.2013 r.	99/17 z dnia 20.06.2017 r.
Program ochrony powietrza dla strefy miasto Radom (PM ₁₀ , PM _{2,5})	185/13 z dnia 25.11.2013 r.	94/17 z dnia 20.06.2017 r.
Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja warszawska (PM ₁₀ , NO ₂)	186/13 z dnia 25.11.2013 r.	96/17 z dnia 20.06.2017 r.

Przyczyny występowania przekroczeń

Z analiz przeprowadzonych w programach ochrony powietrza wynika, że **główną przyczyną** występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu jest **niska emisja powierzchniowa** związana z ogrzewaniem domów jednorodzinnych i wielorodzinnych.

Lokalnie, przyczyną przekroczeń może być emisja liniowa (komunikacyjna) lub emisja napływowa.

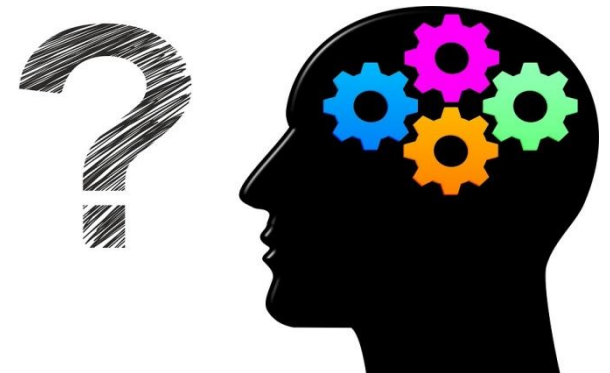
Analizy wykazały, że emisja punktowa z wysokich emitorów nie ma decydującego wpływu na występowanie przekroczeń.

Działania naprawcze

Aby doprowadzić do przywrócenia poziomów pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 do poziomów dopuszczalnych należy podejmować działania w zakresie:

- wprowadzenia ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- opracowania i realizacji Programów Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)
- ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej),
- ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej),
- ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetycznego spalania paliw,
- ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródeł technologicznych,
- edukacji ekologicznej i informacji,
- planowania przestrzennego,
- działań systemowych,
- ochrony wrażliwych grup ludności.

Kluczowe kierunki działań naprawczych

- ❑ podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej,
- ❑ podłączanie do sieci gazowej,
- ❑ likwidacja lub wymiana starych, niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na mniej emisyjne źródła ciepła (w tym OZE) - w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej,
- ❑ termomodernizacja budynków – zwiększenie efektywności energetycznej pozwala na zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą, co przekłada się nie tylko na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, ale też koszty;

Kluczowe kierunki działań naprawczych na przykładzie POP B(a)P

W celu całkowitego wyeliminowania przekroczeń stężeń benzo(a)pirenu powinno się zmniejszyć emisję z indywidualnych systemów grzewczych:

- w strefie mazowieckiej o 80%,
- w Płocku o 65-70%,
- w Radomiu o 50-70%,
- w Warszawie o 59-65%,

PONE

dedykowany działaniom polegającym na eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe i ich wymianę na ogrzewanie systemowe lub inne ekologiczne źródła przy założeniu istotnego dofinansowania tych działań według priorytetów:

- podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- podłączenie do sieci gazowej,
- kotły na węgiel lub biomasę spełniające wymagania ekoprojektu lub klasy 5 normy EN–303:5/2012,
- kotły olejowe,
- ogrzewanie elektryczne,
- pompy ciepła.

PONE

- Wymaga inwentaryzacji źródeł ogrzewania.
- Inwestycje te powinny być połączone z doradztwem w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz wykonaniem termomodernizacji obiektów w celu zmniejszenia strat ciepła i obniżenia zużycia energii.
- Powinien określać zasady udzielania dotacji celowych dla mieszkańców gminy (w tym zobowiązania beneficjenta),
- Należy uwzględnić możliwość wsparcia finansowego kosztów eksploatacyjnych zastosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania dla najuboższych mieszkańców.

Wydatki na realizację działań naprawczych

Rodzaj zadań	Wydatki na realizację działań naprawczych [tys. zł]							
	2014		2015		2016		2017 (I półrocze)	
	planowane	zrealizowane	planowane	zrealizowane	planowane	zrealizowane	planowane	zrealizowane
Wymiana systemów ogrzewania		3013,03		2137,59		1245,54		**
Termomodernizacja		33001,13		11740,50		2910,88		**
Podłączenie do sieci ciepłowniczej		17514,60		6686,22		9827,11		**
Alternatywne źródła energii		233,61		91,19		389,98		**
Wymiana niskosprawnych kotłów na paliwa stałe		143,80		761,13		357,98		**
<inne - wskazać jakie> -edukacja ekologiczna; -tworzenie nowych ścieżek rowerowych; -nasadzenia zieleni; -czyszczenie przewodów kominowych i wymiana stolarki okiennej; -usprawnienie komunikacji samochodowej poprzez przebudowy dróg; -tworzenie mobilnych punktów zbiórki odpadów.	Koszty realizacji działań zaplanowane są sumarycznie na lata 2014-2024*	426,61	Koszty realizacji działań zaplanowane są sumarycznie na lata 2014-2024*	4411,70	Koszty realizacji działań zaplanowane są sumarycznie na lata 2014-2024*	2205,72	Koszty realizacji działań zaplanowane są sumarycznie na lata 2014-2024*	**
Razem	brak dokładnych danych – zadania ciągłe w trakcie realizacji	54332,78	brak dokładnych danych – zadania ciągłe w trakcie realizacji	25828,32	brak dokładnych danych – zadania ciągłe w trakcie realizacji	16937,21	brak dokładnych danych – zadania ciągłe w trakcie realizacji	**

*Koszty realizacji działań (w tys. PLN) zostały zaplanowane sumarycznie na lata 2014-2017 (w przypadku działań MzsmzPONE, MzPloPONE,) oraz 2014-2024 (w przypadku pozostałych działań) – podział kosztów realizacji poszczególnych działań został przedstawiony w dołączonym do tabeli Załączniku pn. „Działania naprawcze z kosztami”.

** Sprawozdania z realizacji programów ochrony powietrza za rok 2017, zgodnie z zapisami zawartymi w programach ochrony powietrza są przesyłane do 31.03 kolejnego roku kalendarzowego.

Sprawozdawczość

W terminie do **31 marca** roku następnego po roku sprawozdawczym, organowi określającemu program ochrony powietrza:

1. starostowie właściwi miejscowo dla obszarów przekroczeń przekazują informacje o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu ochrony powietrza,
2. wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) właściwi miejscowo dla obszarów przekroczeń przekazują informacje o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu ochrony powietrza,
3. wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) właściwi miejscowo dla obszarów przekroczeń oraz zarządzający komunikacją miejską właściwi miejscowo dla obszarów przekroczeń przekazują, informacje o realizacji działań naprawczych, w układzie określonym w programie ochrony powietrza.

Sprawozdawczość

Informacje ogólne na temat sprawozdania z Programu ochrony powietrza

Lp.	Zawartość	Opis
1	Rok sprawozdawczy	
2	Strefa	
3	Gmina /powiat	
4	Nazwa jednostki przekazującej sprawozdanie	
5	Adres pocztowy jednostki przekazującej sprawozdanie	
6	Nazwisko osoby do kontaktu	
7	Numer służbowego telefonu osoby do kontaktu	
8	Numer służbowego faksu osoby do kontaktu	
9	Służbowy adres e-mail osoby do kontaktu	
10	Uwagi	

L.p.	Kod działania naprawczego określony w załączniku nr 4 do uchwały	Opis zadań wykonanych w ramach działania naprawczego	Data rozpoczęcia zadania	Data zakończenia zadania	Skala czasowa działań naprawczych ¹⁾	Kategoria źródeł emisji, której dotyczy działanie naprawcze ²⁾	Szacunkowa wysokość całkowita kosztów (PLN)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9

¹⁾A: krótkoterminowe; B: średniookresowe (około roku); C: długoterminowe

²⁾A: transport; B: przemysł, w tym wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej; C: rolnictwo; D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem; E: inne